

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

I. Επί του ερωτήματος.

Μου ζητήθηκε να γνωμοδοτήσω, εάν είναι δυνατή η συμμετοχή στις Αρχαιρεσίες, για την ανάδειξη Αντιπροσώπων στην Δευτεροβάθμια Οργάνωση (Π.Ο.Ε.-Ο.Τ.Α.) Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου εργαζομένων Ο.Τ.Α., όταν είχαν ήδη συμμετάσχει σε εκλογές για την ανάδειξη οργάνων διοικήσεως Εργατικού Κέντρου ή Ομοσπονδίας του Ιδιωτικού Τομέα.

II. Επί των εφαρμοστέων διατάξεων.

Το άρθρο 1 του Ν.1264/1982 προβλέπει: «1. Με την επιφύλαξη της ισχύος των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας, που έχουν κυρωθεί, ο νόμος αυτός κατοχυρώνει τα συνδικαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων και ρυθμίζει την ίδρυση, οργάνωση, λειτουργία και δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεών τους. Για την εφαρμογή αυτού του νόμου εργαζόμενοι είναι όσοι απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου (μισθωτοί), στους οποίους περιλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι στο δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. Ειδικά για τις οργανώσεις του νόμου αυτού οι διατάξεις του Α.Κ. και του Εισ.Ν.Α.Κ. ισχύουν, όπως τροποποιούνται ή συμπληρώνονται με αυτόν.... 3. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις διακρίνονται σε πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες. α. Πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι: αα. τα σωματεία, ββ. τα τοπικά παραρτήματα συνδικαλιστικών οργανώσεων ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης, που προβλέπονται από τα καταστατικά τους και μόνο για το δικαίωμα να γίνουν μέλη του αντίστοιχου εργατικού κέντρου. γγ. Οι ενώσεις προσώπων, μία για κάθε εκμετάλλευση, επιχείρηση, δημόσια υπηρεσία, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α., που συνιστούν δέκα (10) τουλάχιστο εργαζόμενοι με ιδρυτική πράξη την οποία καταθέτουν στο γραμματέα του αρμόδιου Ειρηνοδικείου και κοινοποιούν στον εργοδότη, εφόσον ο συνολικός αριθμός των εργαζομένων δεν υπερβαίνει τους σαράντα (40) και δεν υπάρχει σωματείο με τους μισούς

τουλάχιστο ως μέλη του. Εάν, μετά την τυχόν σύσταση της ένωσης προσώπων, πάψει να συντρέχει μία από τις πιο πάνω προϋποθέσεις, η ένωση προσώπων διαλύεται, χωρίς άλλη διατύπωση. Η ιδρυτική πράξη της ένωσης προσώπων πρέπει να αναφέρει απαραίτητα το σκοπό της, δύο εκπροσώπους της και τη διάρκειά της που δεν υπερβαίνει το εξάμηνο. Για τις ενώσεις προσώπων εκτός από το άρθρο 20 παρ. 1 εδάφ. γ' εφαρμόζονται ανάλογα και οι διατάξεις για τα σωματεία των άρθρων 3 παρ. 1α. 7 παρ. 1, 5, 6, 7 και 8 του νόμου αυτού. Για την εκλογή των εκπροσώπων της ένωσης προσώπων επιμελείται τριμελής εφορευτική επιτροπή. β) Δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι οι Ομοσπονδίες και τα Εργατικά Κέντρα. Οι Ομοσπονδίες είναι ενώσεις δύο (2) τουλάχιστο σωματείων του ίδιου ή συναφών κλάδων οικονομικής δραστηριότητας ή του ίδιου ή συναφών επαγγελματιών. Τα Εργατικά Κέντρα είναι ενώσεις δύο (2) τουλάχιστο σωματείων και τοπικών παραρτημάτων που έχουν την έδρα τους μέσα στην περιφέρεια του αντίστοιχου Εργατικού Κέντρου ανεξάρτητα από τον τόπο απασχόλησης των μελών τους. γ) Τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις (συνομοσπονδίες) είναι ενώσεις Ομοσπονδιών και Εργατικών Κέντρων».

Το άρθρο 7 του ίδιου ως άνω Νόμου προβλέπει: «1. Κάθε εργαζόμενος, που έχει συμπληρώσει ένα δίμηνο μέσα στον τελευταίο χρόνο στην επιχείρηση ή εκμετάλλευση ή τον κλάδο απασχόλησής του, έχει δικαίωμα να γίνει μέλος μιας οργάνωσης της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης και μιας του επαγγελματικού κλάδου απασχόλησής του, εφόσον έχει τις νόμιμες προϋποθέσεις των καταστατικών τους. Ανήλικοι και αλλοδαποί εργαζόμενοι νόμιμα μπορούν να είναι μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων. Αν δεν ορίζει διαφορετικά το καταστατικό, διαγράφεται το μέλος της συνδικαλιστικής οργάνωσης: 1. που χωρίς να συντρέχει ανώτερη βία, δεν πήρε μέρος στις δύο τελευταίες Εκλογές για τη διοίκηση, 2. που πριν έξι (6) μήνες έχει πάψει με τη θέλησή του να απασχολείται στην επιχείρηση ή στον επαγγελματικό κλάδο απασχόλησής του, εκτός εάν τούτο οφείλεται στην εκλογή του στο Κοινοβούλιο ή την Τοπική Αυτοδιοίκηση. 2. Κάθε σωματείο έχει το δικαίωμα να γίνει μέλος της αντίστοιχης Ομοσπονδίας και του αντίστοιχου Εργατικού Κέντρου. Κάθε τοπικό παράρτημα σωματείου ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης μπορεί να γίνει μέλος του αντίστοιχου Εργατικού Κέντρου, ύστερα από απόφαση της διοίκησης του σωματείου. Κάθε σωματείο ευρύτερης περιφέρειας ή πανελλαδικής έκτασης που ανήκει στο Εργατικό Κέντρο της περιφέρειας στην οποία βρίσκεται η έδρα του εκπροσωπείται στη συνέλευση του Εργατικού Κέντρου για το σύνολο των μελών του, αφού αφαιρεθούν μέλη τοπικών

παραρτημάτων, που τυχόν υπάρχουν και έχουν εγγραφεί σε άλλα Εργατικά Κέντρα. 3. Κάθε Ομοσπονδία και κάθε Εργατικό Κέντρο έχει το δικαίωμα να γίνει μέλος μιας συνομοσπονδίας. 4. Διάταξη καταστατικού συνδικαλιστικής οργάνωσης, που απαγορεύει τη συμμετοχή μελών της σε άλλη οργάνωση είναι ισχυρή».

Το άρθρο 30 του ίδιου ως άνω Νόμου ειδικά για τους μόνιμους και με σύμβαση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου προβλέπει: «1. Ο νόμος αυτός, όπως είναι εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 14 παρ. 3 - 10, 16 παρ. 7 - 9, 22 παρ. 1 και 2, 24 και 27, εφαρμόζεται με τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπονται παρακάτω ανάλογα και στους έμμισθους πολιτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, [...] όπως και στους μόνιμους ή με θητεία υπαλλήλους των Οργανισμών τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των εκκλησιαστικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ακόμη δε και στους υπαλλήλους με σχέση ιδιωτικού δικαίου που κατέχουν οργανικές θέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 3 του Συντάγματος. 2. Για την επέκταση της κατά την προηγούμενη παράγραφο εφαρμογής, ως εργαζόμενοι λογίζονται και οι δημόσιοι υπάλληλοι όπου στον παρόντα νόμο αναφέρονται οι λέξεις εργοδότης, επιχείρηση, εκμετάλλευση με τον όρο αυτό νοούνται και το Δημόσιο και τα πιο πάνω νομικά πρόσωπα με τις αρμόδιες υπηρεσίες τους. Όπου γίνεται λόγος για Εργατικό Κέντρο, ή μνεία δεν αφορά τους δημοσίου υπαλλήλους. 3 Δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων είναι: α. Οι ομοσπονδίες των κατά κλάδους ή ειδικότητες σωματείων, που τα μέλη τους υπάγονται οργανικά σε ένα ή και σε περισσότερα Υπουργεία ή τα Ν.Π.Δ.Δ. της παρ. 1 του παρόντος και β. οι ομοσπονδίες σωματείων, που τα μέλη τους υπάγονται οργανικά στο ίδιο Υπουργείο ή στα κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου Ν.Π.Δ.Δ. η ομάδα Ν.Π.Δ.Δ. που τελεί υπό την εποπτεία του ίδιου Υπουργείου. Όπου υπάλληλοι ενός Υπουργείου ανήκουν σε μια και ενιαία συνδικαλιστική οργάνωση του Υπουργείου αυτού με περισσότερους κλάδους, η οργάνωσή τους θεωρείται, για το λόγο αυτό, και σαν δευτεροβάθμια. Κάθε πρωτοβάθμια οργάνωση μπορεί να γίνει μέλος σε μια μόνο δευτεροβάθμια, εφόσον δεν υπάρχει άλλη οργάνωση. Σε περίπτωση που πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση ανήκει σε περισσότερες από μια δευτεροβάθμιες οργανώσεις υποχρεούται στην πρώτη γενική συνέλευση των μελών της που θα συγκληθεί μετά την ισχύ του νόμου αυτού, να αποφασίσει σε ποιά δευτεροβάθμια (ομοσπονδία) θα παραμείνει ως μέλος της. 4. Κάθε υπάλληλος, από το διορισμό του, μπορεί να γίνει μέλος μόνο μιας

συνδικαλιστικής οργάνωσης των κατά κλάδους ή ειδικότητες διαρθρωμένων και μιας οργάνωσης του χώρου εργασίας, αφού καταβάλει την ορισμένη από το καταστατικό συνδρομή. Εκτός των άλλων περιπτώσεων που τυχόν ορίζει το καταστατικό της οργάνωσής του, ο υπάλληλος διαγράφεται από μέλος αυτής από το χρονικό σημείο της λύσης της υπαλληλικής σχέσης, καθώς και αν δεν πήρε μέρος στις δύο τελευταίες Εκλογές για την ανάδειξη της διοίκησης. [...] 10. Στις πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις των δημοσίων υπαλλήλων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν μπορούν να είναι μέλη συνταξιούχοι ή συνδικαλιστικές οργανώσεις συνταξιούχων».

Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ανάγλυφα τόσο η οριζόντια όσο και η κάθετη δομή του συνδικαλιστικού κινήματος στην Ελλάδα. Έτσι, σε επίπεδο κάθετης διάρθρωσης, το συνδικαλιστικό κίνημα δομείται μέσω Σωματείων ή Ενώσεων Προσώπων, Ομοσπονδιών και Εργατικών Κέντρων και του Τριτοβαθμίου Συνδικάτου (Γ.Σ.Ε.Ε.). Τα Σωματεία αλλά και οι Ομοσπονδίες, μπορούν να είναι επιχειρησιακά, κλαδικά ή ομοιοεπαγγελματικά, ενώ τα Εργατικά Κέντρα, ως Δευτεροβάθμιες Οργανώσεις εγγράφουν το σύνολο των Σωματείων, που εδρεύουν στην Περιφέρεια εντός της οποίας δραστηριοποιούνται.

Σε επίπεδο οριζόντιας διάρθρωσης υφίσταται σαφής διάκριση μεταξύ Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, αφού στην μεν περίπτωση των εργαζομένων Ιδιωτικού Δικαίου, που κατέχουν οργανικές θέσεις και των μονίμων Δημοσίων Υπαλλήλων, εισάγονται σύμφωνα με την ρητή επιταγή του άρθρου 30 του Ν.1264/1982 ειδικές διατάξεις ενώ εφαρμογής μπορούν να τύχουν ορισμένες και μόνο εκ των λοιπών διατάξεων του Νόμου ενώ αντιθέτως, στην περίπτωση των συνδικαλιστικών οργανώσεων των μισθωτών του Ιδιωτικού Τομέα, εφαρμόζονται πλήρως οι διατάξεις του Ν.1264/1982.

Σε οριζόντιο επίπεδο, συνεπώς, το συνδικαλιστικό κίνημα στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. δομείται μέσω Πρωτοβαθμίων Σωματείων και Ενώσεων Προσώπων, σε δεύτερο επίπεδο μέσω Ομοσπονδιών, ενώ στην κορυφή της πυραμιδωτής οργάνωσης του συνδικάτου βρίσκεται το τριτοβάθμιο όργανο (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.). Οι Ομοσπονδίες, που δραστηριοποιούνται στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. μπορούν να είναι οργανωμένες κατά κλάδους ή ειδικότητες Σωματείων, που τα Μέλη τους υπάγονται οργανικά σε ένα ή και σε περισσότερα Υπουργεία ή Ν.Π.Δ.Δ. ή ως Ομοσπονδίες Σωματείων, που τα Μέλη τους υπάγονται οργανικά στο ίδιο Υπουργείο ή στα κατά την παρ.1 του παρόντος

άρθρου Ν.Π.Δ.Δ. η ομάδα Ν.Π.Δ.Δ., που τελεί υπό την εποπτεία του ίδιου Υπουργείου. Ειδικά, δε στην περίπτωση Σωματείων ενός Υπουργείου με περισσότερους κλάδους, η οργάνωση θεωρείται ως Δευτεροβάθμια.

Παραδοσιακά, βάσει του Καταστατικού της η Τριτοβάθμια Οργάνωση (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.) εγγράφει Ομοσπονδίες Σωματείων, που τα Μέλη τους υπάγονται οργανικά στο ίδιο Υπουργείο, ή Ν.Π.Δ.Δ. ή ομάδα Ν.Π.Δ.Δ., που τελεί υπό την εποπτεία του ίδιου Υπουργείου (π.χ. Π.Ο.Ε.-Δ.Ο.Υ., Π.Ο.Ε.-Ο.Τ.Α., Π.Ο.Ε.-ΥΠ.ΠΟ., Π.Ο.Σ.Ε.-Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) και όχι κλαδικές Ομοσπονδίες, αφού με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η πολλαπλή συμμετοχή των ιδίων εργαζομένων στις αρχαιρεσίες περισσότερων Ομοσπονδιών, πρακτική, που θα οδηγούσε σε νόθευση του εκλογικού αποτελέσματος, αφού ο ίδιος εργαζόμενος συμμετέχοντας σε ένα κλαδικό Σωματείο και ένα Σωματείο χώρου εργασίας, θα μπορούσε τελικώς να συμμετάσχει διπλά στις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη των οργάνων της Τριτοβάθμιας Οργάνωσης, αθροίζοντας την ψήφο του δύο φορές μέσω δύο διαφορετικών Ομοσπονδιών. Εξάλλου, ακόμα και ο Ν.1264/1982 μεριμνά μέσω της απαγόρευσης συμμετοχής ενός Σωματείου σε περισσότερες Ομοσπονδίες για την διασφάλιση της αντιπροσωπευτικότητας στις αρχαιρεσίες των Δευτεροβάθμιων και της Τριτοβάθμιας Οργάνωσης.

Και ενώ στο εσωτερικό της κάθετης δομής οργάνωσης του συνδικάτου στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. η διάρθρωση είναι σαφής ζήτημα γεννάται όσον αφορά στην δυνατότητα συμμετοχής εργαζομένων στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. σε περισσότερα του ενός Σωματεία, όταν αυτά ανήκουν το μεν ένα στον χώρο συνδικαλιστικής οργάνωσης των Ιδιωτικών Υπαλλήλων και το δε άλλο στον χώρο των εργαζομένων του Δημοσίου.

Κατ' αρχήν είναι απολύτως σαφές, ότι ευθεία απάντηση δεν προκύπτει εκ του Νόμου, ειδικά όσον αφορά στους εργαζόμενους. Αντιθέτως, από την συνδυαστική ερμηνεία των άρθρων 1 και 7 προκύπτει έμμεσα, πως οι Δημοσιοϋπαλληλικές Οργανώσεις δεν δικαιούνται να προσχωρήσουν και να γίνουν Μέλη Δευτεροβαθμίων ή Τριτοβαθμίων οργανώσεων των μισθωτών του Ιδιωτικού Τομέα. Ειδικά, για τα Εργατικά Κέντρα η συμμετοχή τους σε αυτά απαγορεύεται ρητά από το άρθρο 30, παρ.2 του Ν.1264/1982 [**Λ. Ντάσιος, Εργατικό Δικονομικό Δίκαιο, Τόμος ΒΙ, σελ. 164**].

Εφόσον η συμμετοχή των Σωματείων των υπαλλήλων του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των Ν.Π.Δ.Δ. σε Δευτεροβάθμιες και την Τριτοβάθμια Οργάνωση των μισθωτών του Ιδιωτικού

Τομέα, είναι απαγορευμένη, αντίστοιχα απαγορευμένη θα πρέπει να θεωρηθεί και η συμμετοχή εργαζομένων, που είναι εγγεγραμμένοι σε οργανώσεις του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Ο.Τ.Α. σε Σωματεία-Μέλη οργανώσεων, που ανήκουν στον συνδικαλιστικό χώρο των μισθωτών του Ιδιωτικού Τομέα. Διαφορετική προσέγγιση, η οποία θα επέτρεπε σε έναν υπάλληλο του Δημοσίου να συμμετέχει σε ένα κλαδικό Σωματείο του Ιδιωτικού Τομέα και σε ένα Σωματείο χώρου εργασίας, που εντάσσεται οργανικά στην δομή του συνδικαλιστικού κινήματος στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α., οδηγεί σε νόθευση της αντιπροσωπευτικότητας, αφού ένας εργαζόμενος μπορεί να συμμετέχει στις διαδικασίες για την ανάδειξη Αντιπροσώπων σε δυο Δευτεροβάθμιες και Τριτοβάθμιες Οργανώσεις. Την ίδια στιγμή, θα ήταν νομικά ανακόλουθο να απαγορεύεται η συμμετοχή οργανώσεων εργαζομένων στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α. σε οργανώσεις των μισθωτών του Ιδιωτικού Τομέα, και να επιτρέπεται από την άλλη πλευρά η συμμετοχή των εργαζομένων, που εργάζονται στο Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. και τα Ν.Π.Δ.Δ. σε οργανώσεις των μισθωτών του Ιδιωτικού Τομέα.

Μετά ταύτα έχω την άποψη, ότι η διάταξη του άρθρου 30 του Ν.1264/1982, η οποία επιτρέπει την συμμετοχή των υπαλλήλων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. σε ένα Σωματείο του χώρου εργασίας και ένα κλαδικό, δεν μπορεί να ερμηνευτεί ως επιτρέπουσα την συμμετοχή αυτών σε ένα κλαδικό Σωματείο του Ιδιωτικού Τομέα και ένα Σωματείο του χώρου εργασίας στο Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α., καθώς μία τέτοια προσέγγιση οδηγεί σε νόθευση της αντιπροσωπευτικότητας σε επίπεδο Πρωτοβάθμιων, Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας Οργάνωσης και δεν θα ήταν συμβατή με τις διατάξεις του Ν.1264/1982.

Παραμένω στην διάθεση σας για κάθε περαιτέρω διευκρίνηση.

***Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2018
Η Γνωμοδοτούσα Δικηγόρος***

***Μαρία-Μαγδαλήνη Τσίπρα
Δικηγόρος-Εργατολόγος***